

зберегти спокійний, збалансований настрій, не потрапити під вплив негативних емоцій учасників. Посередництво у педагогічній практиці потребує психологічної підготовленості вчителя. Якщо він не впевнений у собі, то братися за цю справу недоцільно. Зважившись на посередництво, необхідно передусім стимулювати діалог між конфліктуючими сторонами, підтримуючи позитивні тенденції, що виникли під час розмови. Посередник не може приймати рішень, його завдання підтримувати діалог. Примирення – мета, до якої учасники конфлікту повинні прийти самостійно [5, с.234].

Отже, на нашу думку, у навчальному закладі мають панувати конструктивний діалог компетентного педагога з учнями, демократичний стиль спілкування, сприятливий психологічний клімат і атмосфера толерантності в учнівських і педагогічному колективах. Для цього слід учитися мистецтва спілкування. Щоб досягти успіху у спілкуванні з учнями, потрібно насамперед дотримуватися загальних вимог до педагогічного спілкування, найважливішими серед яких є: стриманість, тактовність, толерантність, емпатійність, культура мови, повага до учня, опора на його позитивні якості, встановлення зворотного зв'язку з вихованцями, співпраця з ними та їх батьками.

Література

1. Бохан О. Психологія конфліктів у навчально-виховному процесі [Текст] / Олександр Бохан // Завуч. – 2008. – №35. – С.8–12.
2. Тарасевич Н.М. Використання технології “Я-висловлювання” у розв'язанні педагогічних конфліктів. / Ніна Миколаївна Тарасевич // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Вип.6 (45). – Полтава, 2005. – С.108-116. – (Серія “Педагогічні науки”).
3. Мусатенко Н. Шляхи попередження та розв'язання конфліктів у школі. Тренінг з конфліктології для учнів, вчителів та батьків [Текст] / Н. Мусатенко // Психолог: Додаток до газ. "Шкільн. світ". – 2008. – №36. – С.11–13.
4. Соскида Л. Конфлікти та шляхи їх мирного усунення / Л. Соскида // Директор школи. – 2005. – №40. – С.23-24.
5. Степанов О.М. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник / О.М. Степанов, М.М. Фіцула. – К. : Академія, 2005. – 520 с. – (Альма-матер).

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІІ ПРИЙОМІВ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ

*Перетяцько В.В., Ткачук О.В.
Запоріжжя, Україна*

Однією із складових підготовки майбутніх учителів хімії до педагогічної діяльності є формування навичок організації та проведення уроку. Саме тому, під час навчання в університеті, особливу увагу слід приділяти усвідомленню студентами змістовного наповнення та методичного оснащення кожного етапу уроку хімії.

В Запорізькому національному університеті частина лабораторних занять з навчальної дисципліни «Методика викладання хімії» проводиться у формі імітаційної гри «Урок хімії». Учасники гри: студент-«учитель», призначений викладачем на попередньому занятті, студент-«експерт», призначається викладачем до початку гри і проводить детальний аналіз уроку за загальнодидактичною схемою та студенти-«учні». Проведення імітаційного уроку відбувається в першій частині лабораторного заняття. Друга частина заняття включає аналіз уроку, колективне обговорення його ходу та оцінювання діяльності «вчителя».

Наш досвід показує, що у студентів не виникає особливих складнощів у проведенні таких етапів уроку, як: «актуалізація опорних знань», «вивчення нового матеріалу» та «закріплення нових знань». Вони, в більшості випадків, вдало визначають їх зміст, обирають методи та засоби навчання. Певні труднощі виникають у студентів під час проведення етапу «мотивація навчальної діяльності учнів». Деякі зі студентів взагалі нехтують його проведенням, не враховуючи його вплив на ефективність засвоєння нового навчального матеріалу на уроці.

У таких випадках, аналізуючи урок, ми наголошуємо, що метою етапу «мотивація навчальної діяльності» є збудження інтересу учнів до обговорюваної теми й розумової активності, підготовка до свідомого сприйняття нового матеріалу. За твердженням психологів, мотивація стимулює процеси навчання, допомагає створити у школярів спрямованість на навчальну роботу, яка крім того, змінюючи зміст навчання на особистісно значущий для дітей перетворює учнів з об'єктів навчання на його суб'єкти.

В літературі під мотивацією розуміють сукупність причин психологічного характеру, що пояснюють поведінку людини, спрямованість і активність цієї поведінки. Взагалі мотивація – це

дуже складний, багатовекторний психічний процес внутрішньої психічної діяльності. Вчитель хімії повинен забезпечити розуміння учнями значення конкретних знань й вмінь, і тим самим, стимулювати цей процес.

Основними мотиваційними аспектами, до яких звертається вчитель хімії, є: пізнавальний інтерес, проблемність і практична цінність. Формуючи у студентів – майбутніх учителів хімії, уміння застосування прийомів, які найчастіше використовуються для мотивації, ми конкретизуємо їх прикладами з різних тем шкільного курсу хімії. Зокрема, до таких прийомів належать: зв'язок навчального матеріалу з реаліями життя, показ його практичного значення; створення проблемної ситуації, що створює в учнів інтелектуальний дискомфорт, для розв'язання якої потрібно засвоїти нову інформацію; використання влучних афоризмів, виразних образів і порівнянь; повідомлення цікавої інформації; наведення яскравих прикладів, історичних довідок тощо. Також ми підкреслюємо вплив на мотивацію вікових і психологічних особливостей учнів.

Отже, формування у студентів – майбутніх учителів хімії навичок організації та проведення уроку, з обов'язковим використанням прийомів мотивації навчальної діяльності учнів, дасть нам впевненість у якісній підготовці висококваліфікованих фахівців для подальшої успішної педагогічної діяльності.

БІОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖЕРА

*Пивовар Н.М., Дерев'яно В.О.
Полтава, Україна*

До біологічно обумовленої підсистеми особистості належать фізичні особливості, властивості нервової системи, темперамент та стать. Ми розглянемо такі біологічні особливості менеджера як здоров'я, стать і вік.

Здоров'я – важливий фактор ефективного керівництва. Біологічно здоровий організм людини функціонує в оптимальному режимі і адекватно реагує на зміни у навколишньому середовищі. Для менеджера – це основна умова ефективної діяльності, так як його робочий день (14-15 годин) у два рази перевищує фізіологічні норми, закріплені в законодавстві – 7-8 годин на добу. Робота менеджера пов'язана з високими емоційними навантаженнями. За даними медиків, не менше 50% здоров'я людини залежить від способу життя, сукупності зовнішніх і внутрішніх умов життєдіяльності організму.

Керівники всіх рангів відносяться до категорії працівників, які страждають частіше, за інших, серйозними хронічними захворюваннями. За даними медиків 34% управлінців обтяжені серцево-судинними хворобами (20% – гіпертоніки, 14% – хворіють на ішемічну хворобу серця). У віці 40-49 років показник гіпертонічної хвороби у керівників-чоловіків перевищує 50% обстежених.

Причиною цього є стрес. Стрес – це фізіологічне та психічне напруження організму. Він може бути інформаційним й емоційним. Інформаційний стрес виникає, коли людина не справляється з потоками інформації. Емоційний стрес виникає у ситуаціях невдач, загрози небезпеки, образи, тривоги. Стреси викликаються серією дрібних, постійних щоденних хвилювань. Тому підвищувати свою стресостійкість – найважливіша необхідна якість менеджера.

Психічне здоров'я людини залежить від соціального здоров'я середовища, в якому формується особистість. Соціальні зв'язки (сім'я, рідні, близькі, друзі, співробітники та ін.) можуть впливати як сприятливо, так і негативно, формуючи психічно нездорову особистість.

Типові ознаки психічно нездорової особистості: 1) залежність від шкідливих звичок, відхід від відповідальності за себе, втрата віри в себе, у свої можливості, пасивність; 2) чуттєва тупість, безпричинна злість, ослаблення вищих і нижчих інстинктивних почуттів, підвищена тривожність; 3) процеси – неадекватне сприйняття себе, нелогічність, зниження пізнавальної активності, хаотичність мислення, підвищена сугестивність, некритичність і хаотичність мислення.

Важливе значення в менеджменті відіграє стать керівника.

Майже завжди (крім далекого матриархату) чоловіки явно домінували серед керівників на державній службі і в бізнесі. Переважна більшість жінок з дитячого віку орієнтована суспільством на скромний статус – мати, дружина, вихователька дітей, помічниця чоловіка. У жінок проявляється в більшій мірі залежність настрою і психічного стану від фізіологічних циклів (вагітність, годування дитини, менструальний цикл, клімакс), обтяженості та турбот про сім'ю, неупередженістю; в більш сильною, ніж у чоловіків, забарвленості ділових відносин в особистісні відтінки і сприйнятті співробітників крізь призму симпатій і антипатій.

Окремі автори, в основному жінки, розцінюють їх як тих, що сприяють ефективному керівництву (Ф. Денмарк, А. Ігн, Б. Джонсон). «М'якість» і «людяність» керівників-жінок